

LEVÉLSZEKRÉNY.

TUDÓSÍTÁSOK.

(4.) Az *Ostrya véniczfa*. Közlönyünk 305. füzetének 52. lapján reám, illetőleg egyik munkámra is történik hivatkozás s ezért kötelességemnek tartom az ott tárgyalt kérdéshez hozzászólni.

Való igaz, hogy »Rügy- és levélkulcs«-omba az *Ostryát* is bevettem, bevettem pedig azért, mert tekintettel voltam a honos és honosított fajokra. Másrészt azonban Borbás Vincze és Simonkai Lajos tagtársainknak is igazuk van, a midőn az *Ostryának* hazánkban vadon való előfordulását tagadják, mert igaz, hogy az *Ostrya* vadon való előfordulását eddigelé kétséget kizárólag hazánkban nem állapították meg s aligha is fogják megállapítani, mert az *Ostrya*, mint a Földközi-tenger mellékén tenyésző faj, valamivel délibb vidék lakója. Az *Ostrya* bodrogközi előfordulása, illetőleg a bodrogközi véniczfának tulajdonképeni mivolta kétséget kizárólag majd akkor fog eldőlni, ha a fa virágozni, lombosodni, teremni fog s szakbotanikus nyilatkozik róla.

Abban azonban teljesen egyetértek Márton Sándor tagtárs véleményével, hogy népünk a *vénicz* nevet ismeri s ezzel a Bodrogközön, Ung, Bereg déli részén nem a *Clematis vitalbá-t* illeti. Úgy emlékezem, hogy e néven a Latorcza, Bodrog s Tisza menti erdőkben tenyésző, magasra növe szilv érti, ezért is neveztem Rügy- és levélkulcsomban az *Ulmus effusá-t vénicz szilnek*.

Valószínűleg hazánk más vidékein is el van terjedve ez elnevezés s így származhatott azon téves hit, hogy a *véniczfa* (*Ostrya*) Torna, Gömör megyékben is el van terjedve. Talán ugyanezen eset áll a Rába mellékére is.

Ha ez áll, akkor *Veszelszki* tévedésének keletkezését úgy magyarázhatjuk, hogy ő e berkek magas szilveire felkuszó *Clematiseket* illetőleg látta, hogy lehet ostort fonní róla (t. i. a szilvről) lefejtett (s nem levágott vagy letört) hosszú ágak (a fel-futó *Clematis*) héjából. *Veszelszki* leírásából

világosan kitűnik, hogy ő fát ért a véniczen s nem iszalagot, mert hiszen a *Clematis* fá-járól aligha állítaná »ha a fája megvénuil, igen jó gomba terem rajta, a melyet gelyvák neveznek«. Én valószínűnek tartom, hogy *Veszelszki* vénicz-e alatt a vénicz szil rej-tőzik. Kérdés, vajjon e szilv miként tévesz-tette össze az *Ostryával*? Érdekes volna ennek kiderítése.

Borbás Vincze és Simonkai Lajos azonban nagyon helyesen idézik a régi magyar munkákat, mert ezekben tényleg a vénicz a *Clematisre* vonatkozik. *Veszelszki* valószínűleg az első, a ki a vénicz kifejezést nem a *Clematisre* alkalmazza, tetézve a felcserélést a már említett tévedésével. Az ő nyomán, vagy, lehet, más okból azután Diószegi tényleg az *Ostrya* magyar gúnusznevétül a véniczet választá. Utána s az ő ideje óta pedig megszoktuk az *Ostryát* véniczfának nevezni, ellenben a *Clematist* (iszalag, bérce) Diószegi óta aligha nevezte valaki az irodalomban vénicznek! S vajjon mi kára esnék a magyar növénytani tudománynak s mennyit veszítene magyarságából, ha továbbra is véniczfának neveznők az *Ostryát* s a *Clematist* iszalagnak? Mert ha az *Ostryát* megfosztjuk a prioritás jogán a vénicz névtől, úgy a *Clematist* épen a prioritás jogán vénicznek kell ezentúl neveznünk. Vagy ejtsük el egészen a vénicz nevet? Vajjon mikor érne véget a növényneveknek illetően igazítgatása?

A komlófa, komlóbükk talán megfelelőbb, de sehol sem él a nép. nyelvén s az irodalomban jártas ember mégis csak meg-érzi német izét; komlófa esetleg zavart okozhat, komlós a megfelelőbb kifejezés (l. Diószegi), a bükk kevésbé felel meg, mert csak a német nézheti a bükkhöz hasonlóknak.

Megszoktuk Diószegit annak tekinteni a magyar növénynevekre nézve, a mi Linné a latin nevekre nézve. S a mint az utóbbit minden alapos ok nélkül régiebb, jóformán eltemetett, elfelejtett, tehát a mai étlettel

semmi vonatkozásban nem álló adatok stb. előhozogatásával nem helyes korrigálnai, úgy nem helyesíthetem, hogy Diószegi elfogadható neveit minden alapos ok nélkül felcserélni iparkodnak. A közel ezeréves múltú magyar vénicz (vénit) idegen (?) eredetisége talán csak nem alapos ok erre.

Az ilyen névváltoztatások által többet veszít, mint nyer honi tudományunk.

Én tehát azt ajánlom, mint leghelyesebbet, hogy az *Ostrya carpinifolia* Scop. magyar neve továbbra is *kömölcs* (vagy ha tetszik, gyertyánlevelű) *véniczfa* maradjon.

MÁGÓCSY-DIETZ SÁNDOR.

KÉRDÉSEK.

(8.) A szegedi tanítók olvasókönyvet adtak ki s annak »Tiszamente« című olvasmányában az fordul elő, hogy »a vadruczák a fűzfák lombos koronájába rakják fészkeiket (a Tisza mentén, illetve a Tisza partján), s ha kiköltik tojásaikat, kicsinyeiket a vízbe dobálják s úgy növelkednek föl«. Vajjon lehetséges-e ez? Részemről azt tartom, hogy az *úszók* egyáltalában képtelenek a fák ágain megállani, s koronájok közé e szerint már csak lábaik sajátosságánál fogva sem rakhatnak fészket. Sz. L.

(9.) Külön dobozban küldöttem egy darab moszatot (legalább annak tartom), a mely egy kivágott száraz ákácztörzsről véтетett le, és a mely alakjával, valamint sajtyszerű vörös színével feltűnő; ilyet sohasem láttam. Szeretném tudni, miféle tárgy ez. B. G.

(10.) Kutam vize olyan kemény, hogy mosásra nem használható. Nincs valami szer, melyet belekeverve, a szappan erősebben habzanék? Egy napig állott vízben a habzás valamivel erősebb, mint a frissen kihúzottban. Mi ennek az oka? L. L.

(11.) Legyenek szívesek e csomagban foglalt, Tarczal környékén sásnak nevezett gyökumót behatóan megvizsgálni, s nevét velem tudatni. Gazdatisztek e növénygyökereit mételytorzsának hívják itten. Alkalmatlankodni pedig azért bátorodom, mivel különösen furcsa sajátágát tapasztaltam e növénynek. Ugyanis határunkban sok és nagy tó van, melyek partján igen nagy mennyiségben fordul elő e növény. Mikor a tóvíz őszkor leapadt, a szarvasmarha hozzáférhetett, s meglehetősen mohón ette; csakhogy ha jólakott vele, rövid idő elteltével elhalt. Így egy uradalomban két tinó dobkórra emlékeztető tünetek közt múlt ki mintegy 5—6 óra elteltével, melyeket az uradalmi tisztartó felbonczoltatott. E bonczolásnál következőket tapasztaltam: A bendő gázok miatt rendkívülien fel volt fúvódva, a szájrétű igen szárazon s keményen tömve volt sáslevelekkel s a nevezett növény gyökérrészeivel is. A tüdő vérrrel s kevés levegővel volt telve.

A rekeszizom mindkét esetben szorosan a tüdőig volt nyomulva. A többi szerv ép volt.

A bendő, bonczolás közben megszurta, trombitaszerű harsogással gázt lövelt ki, épen úgy mint a dobkórnál. Vajjon milyen hatóanyag van ebben a növényben? Vajjon az eclampsia ezen növény által keletkezik-e, mert lóherétől vagy luczernától származó felfúvódásnál ily tüneteket nem láttam, nevezetesen hogy az állat mintegy szédülve körbe forgolódik, azután földhöz vágódva egyet bömböl, szeme felfordul s rövid idő alatt kimulik. HORVÁTH IMRE.

(12.) Miben áll az arzén színítése Fresenius-Babó módszere szerint? G. M.

(13.) Gyümölcsösömet műtrágyával szándékozom megtrágyázni. A talaj kötött mésztartalmú fekete agyag; ültetve van alma-, körte- és szilvafa. Tisztelettel kérem, méltóztassék tudatni, milyen trágya felelne meg a czélnak és mennyi szükséges egy katasztrális holdra? T. S.

(14.) A Budapesti Hirlap 309. számában (1894 november 8-ikán) azt olvastam, hogy a »legbiztosabb óvószert a hesszeni légy pusztításai ellen a szántóföldek szegélyeit koszorúalakban *kenderrel* vagy *lennel* beültetni. A hesszeni légy nem bírja ki a kender vagy len szagát s az így beültetett területekről távol marad.« Mi igaz van ebben? V. T.

(15.) Fehérneműből régebbi tenta- és vérfoltot mivel lehet kivenni? L. J.

(16.) A hajnövény előmozdítására hirdett szerekeknek van-e valami hatásuk? ha igen, mennyiben megbízhatók azok? L. J.

(17.) Kérek szíves felvilágosítást, vajjon lehetséges-e vasat vagy aczelt galvanoplasztikai úton a másolandó tárgyra csapatni, illetőleg lehetséges-e vas- vagy aczel-másolatot készíteni, s esetleg milyen folyadékok és lemezek használandók e czélra? A nem fémes másolandó tárgyak mivel tehetők jó vezetőkké a legkönnyebben. Van-e olyan mű, — lehetőleg magyar — a mely behatóan

foglalkozik a galvanoplasztikával, s hol szerzhető meg? B. I.

(18.) Kárpáti Kelemen, »Szombathely monografiája« II. kötetének 190. lapján olvasom, hogy Szombathelyen ez évben (1812) Szalay Imre megyei első orvos »füstferedőt« állított fel; hasznos voltát hosszasan okolja meg a város és a megye közönségéhez intézet tudosításában, melyben a többek között a következőket írja: »Minden kitelhető módon szorgoskodtam ezen eszköznek (értsd a füstferedőt) tökéletes voltáról, szándékom is vagon azt megsokasítani, a' hol akár minő valláson és renden levő Szegények meggyógyulásokat feltalálják, a' belpoklosok számára is egy különös eszköz fog felállítani. A' férfiak férui, az asszonyok asszonyi szolgálattal fognak fogattni, mindazonáltal kinek kinek szabadságán áll, tulajdon szolgálatjával élni, kiki pedig fehér ruhául önön maga fog gondoskodni, mely is egy hálósüvegéből, két mosdó keszkenőből, egy lepedőből, egy ágy fedezőből és vánkoslal álljon. A ferdésnek ára ki van szabva és egy egy ferdés tesz 6—5—4 forintot Bécsi pénzetszerint.« Tisztelettel kér-

dem, miben állhatott az akkori pénzérték szerint iszonyú drága füstfördő? B. V.

(19.) Szakértőktől megvizsgált és filloxerától teljesen mentesnek állított amerikai szőlőtelepen nőtt szőlővesszőket szabad-e hatósági engedély nélkül elárúsítani s főképp oly vidékre szállítani, hol a szőlők állapota igen gyanus, de hatóságilag a filloxera még konstátálva nincs. Vannak, kik állítják, hogy míg a filloxera nem konstátáltatik, oly helyre amerikai vessző nem szállítható. Ha ez igaz, úgy nagy akadályul szolgál arra, hogy egyik-másik szőlőtulajdonos szőlőjét megújíthassa, illetőleg jobb termővé tegye. Kérek szíves felvilágosítást. B. V.

(20.) Kertemben egy körülbelül 20 m³ tartalmú vitzartó van, melyből öntöztek, és melyben halakat is tartok. Szeretném a közeli épületekről egybegyült esővizet a medenczébe összegyűjteni. Kérdésem az, vajjon az épületektről összegyült víz a csatornák oxidja és a kémények környékén lerakodott kőszénkorom miatt, melyet az eső lemos, nem ártalmas-e a halaknak.

M. K. S.

FELELETEK.

(1894, 64.)* Közlönyünk f. é. augusztus havi számában a »szarv« és »aggancs«-ra vonatkozó szerény megjegyzésem közzé lőn téve. Nem is számítottam arra, hogy ez két kiváló

* E sorokat még mult év október havában vettük, de úgy találva, hogy a kérdés nem világítja meg új oldalról s tisztázásához nem igen járul, nem tartottuk közlendőnek. Mindamellet elegendő óhajtván tenni Furbás úrnak, mint a kérdésben tulajdonképen első felszólalónak, felkértük, hogy — mivel terünk szűk s más saját érdekében levő okokból is — nyugodjék meg, ha hosszú iratából tisztán a tárgyra vonatkozó részeket közöljük a decemberi füzetben. Furbás úr azonban a megfelelő kihagyásokkal megjelölt s neki megküldött kéziratot azzal küldte vissza, hogy az ő »önvédelme jogosult, s megkívánhatja, hogy védelmének hely adassék, még pedig teljes egészében« stb. Furcsa dolog volna ugyan, ha minden tagtársunk olyan követeléssel állana elő, hogy a mit ő megír, azt szóról szóra közöljük, mindamellet, remélve, hogy ez egyszer mindenkorra történik, engedünk t. tagtársunk kérésének s szóról szóra közöljük iratát, az olvasókra bízva értékének megítélését. SZERK.

zoológusunkat nyilatkozatra fogja készíteni. De épen azon körülmény, hogy szerény észrevételemet beccses figyelmükre méltatták, arra bír engem, hogy a jelzett nyilatkozatokra égy néhány sorral reflektáljak.

Mindenekelőtt kijelentem, hogy én etimológiai vitát egyáltalán nem kívántam provokálni. Az etimológizálást szívesen rábízom a filológusokra. Habár tényleg »szarv« és »aggancs«-ról beszéltem, távolról sem volt szándékomban, hogy az »aggancs« szót jó magyar szónak mondjam. Én csupán a fogalmakat kívántam tisztázni, vagyis jelezni akartam azt, hogy a szarvasmarha fejlődése különbözik a Cervus elaphus L. fejlődésétől; s ennek igazságát el fogja ismerni mindkét tudósnak, annál is inkább, mert itt jelzett állításon ugyan egy szóval sem czáfolták meg.

Herman Ottó úr tehát igen messzire ment, midőn hordár- s haddelhaddastyán-féle etimológiákat csinál ily komoly ügyben, melyet véleményem szerint élczelődéssel és kicsinyléssel nem lehet agyonütni. De ha mégis belement az etimológizálásba, úgy a »hordár« mellett bátran fölemlíthette volna még a »tanár«, »titkár« és »Közlöny« jőféle (!) magyar szókat is! Nem kell az »aggancsár«, de kell a »tanár«, »titkár« és »Közlöny«, mely ott

ékeskedik a természettudományi »Közlöny« minden számában! Úgy gondolom, ez nem konzekvencia.

Igen csekély személyennél fogva én még messzebbre megyek engedékenységekben és elfogadok a Cervus elaphus L. és C. capreolus L., vagy ha úgy tetszik, a Cervinák fejdíszének helyes magyar elnevezésére bármely jó magyar szót, csak tessék egyet csinálni és használatba átvinni. Mert hogy szükség van reá; bizonyítja azon tény, hogy a szarvasmarha és a Cervus elaphus L. fejdíszé között határozott különbség van.

Végre engedje meg nekem Herman Ottó úr, hogy határozottan kijelentsem, miszerint a »helyes nyelvérzékű német« sohasem használja a »aus Hirschhorn«, hanem igenis »aus Hirschgeweih« kifejezést akkor, midőn a Cervus elaphus L. fejeékéből faragott vagy esztergályozott tárgyakról van szó. Midőn az 1883-ik év nyarán Drezdában, illetve a szász király moritzburgi vadászkastélyában voltam, ott egy szobába vezettek, melynek teljes bútorzata, úgymint ágy, szekrények, lámpatartó, ruhatartó, székek, asztalok, papírkosár stb. stb. mind a Cervus elaphus L. fejdíszéből volt összeállítva. E szobába lépve, német vezetőm az ajtóban ilyképen szólott: »jetzt kommen wir in die Jagdstube, deren aus Hirschgeweih bestehende Einrichtung Seine Majestät von Seiner Hoheit dem Herzog Coburg zum Geschenk erhielt.*

Legyen szabad most még Paszlavszky úr megjegyzéseire külön reflektálnom. P. úr még inkább etimológizál, mint H. úr, — de e helyütt is ismétlem, hogy távol volt tőlem a gondolat az »aggancs« szót jó magyar szónak mondani. Hiszen én ily értelemben egyáltalán nem is írtam; szemeim előtt nem az »aggancs« szó helyes vagy helytelen volta lebegett; hanem én csakis a szarvasmarha

* L. Diezel's Niederjagd. 7. Auflage. 1892, pag. 135. »Das Reh trägt ein Gehörn (nicht Geweih)! Pedig Diezel csak jobb német és jobb vadász is mint ama múzeumi vezető. — »Illustrierte Jagdzeitung« 1895. XXII. évfolyam. 17. szám, pag. 205. Hirschgeweihe in prachtvollen schweren Exemplaren von 45 M. aufwärts, Hirschhornwaaren etc. etc. »Peitsche mit Hirschhorngriff.« G. Fückert. Katalog für Jagdgeräthe. — »Illustrierte Zeitung. Leipzig, Nr. 2692, 1895. 2. Feb. p. 124. Die erste deutsche Geweihausstellung einfasste Hunderte von Rehgehörnen etc.

SZERK.

és Cervus elaphus L. fejdíszének fogalmát kívántam praecizirozni. Megengedem tehát igen szívesen, hogy a magyar ember »aggancsár«-t nem ismer (habár »tanár«-t, »titkár«-t a »Közlöny« ismer); azonban tessék e fogalom megjelölésére más szót csinálni, mert a »szarv« boncztnai szempontból nem megfelelő.

Sajnálom, de most is azt állítom, hogy a szarv (t. i. a tülök) bőrképlet, az »aggancs« pedig csontképlet. P. úr azon állítása, hogy mindkettő bőrképlet, téves.

Midőn azt állítám, hogy a szarv belül üres, kétségkívül a tülköt értettem alatta, mert hogy a tülök mintegy keztyű módjára fedi a csontos homlok-kinövést, — az elementáris dolog.

Végül legyen szabad Paszlavszky urat még egy tévedésére figyelmeztetnem. Midőn kétségbe vonja azon állításomat is, melyszereint »a szarv sohasem ágazik el«: megemlíti, hogy vannak Antilopék (?), melyeknek szarva (cornu, Gehörn) tényleg elágazik. Hát ez egyszerűen nem áll, mert elágazó szarvval bíró Antilope nem létezik. És ha P. úr az Antilocapra americaná-t (Gabelbock) tartja azon Antilopénak, melynek szarvai elágaznak, akkor valóban téved, mert ezen állat nem Antilope, miként az Brehms Thierleben, Säugethiere III. kötetének 422-ik oldalán világosan olvasható. Sőt tovább megyek, — idézett helyen az is olvasható, hogy az Antilocapra »szarva üres és villás, és nem nő tovább succesiv módon, mint a tülkös szarvúaknál; hanem időről-időre levettetik ép úgy, mint a Cervinák fejdíszé«. Tehát oly állat ez, mely ezen sajátágánál fogva a Cervinákhoz hajlik, s így semmi esetre sem Antilope; a miért is a reá való hivatkozás egyszerű tévedés s így vele mitsem lehet bizonyítani.*

A mi P. úr ama megjegyzését illeti, hogy a »szarv« és »agancs« fogalmának tisztázására a laikus olvasók előtt nincs szükség, az lehet az ő nézete. Én más nézeten vagyok. És ha tekintetbe vesszük azt, hogy az előadottak alapján a »szarv« és »agancs« fogalma nagyonis különbözik egymástól, helyén valónak tartom, hogy az ilyen szembeötlő különbségeket épen a laikus, mindenesetre a művelt laikus közönséggel megismertessük.

FIRBÁS NÁNDOR.

* Csak azt, hogy »ein hohles, aber gegabeltes Gehörn trägt«. Brehm, Thierleben, Säugethiere. III. 422. l.

SZERK.

(8.) Az *Anas boschas*-nak fákon, sokszor magasabban fekvő faodvakban való fészkelése teljesen bizonyos; a baj tehát az, hogy az olvasókönyvben »vadruca« áll, a mi oly fajokat is egybefoglal, a melyek *nem* költenek fákon.

A kibújt fiakat az anyamadár leviszi a tőszélre — csőrében egyenként — s azontúl nem tér többé vissza a fészekbe, mert éjjelre tőszélen, zombékon megtalálja a száraz helyet a letelepedésre és a fiak melengetésére.

Az, a mit a levélíró a lábról mond, nem áll; megül a fák ágán még a karakatna (*Carbo cormoranus*) is, noha mind a négy uja hártával van összekötve. Az adonyi szigeten kizárólag *fákon fészkel* s leviszi pelyheseit.

HERMAN OTTÓ.

(9.) A Mezőhegyesről beküldött saját-szerű, vörös, szálás növény gomba, melyet *Ozonium stuposum Pers.*-nek neveztek el a régiek. Külön névre azonban nem tarthat számot, mert ez alakjában csak meddő mycelium (gombatelep, test); termései, spórái nem ismeretesek, nem is fejlődnek külön. Ez alakú meddő mycelium ugyanis maga csak más felsőbb rangú, többnyire a *húsos gombákhoz* (*Hymenomycetes*) tartozó fajok sajátos alakja. Ez valószínűen a *Polyporus sulphureus Fr.* myceliuma.

MÁGÓCSY-DIETZ SÁNDOR.

(10.) Tessék a kemény kútvízbe egy kis maró nátront, vagy, ha az nincs, közönséges mosósóddát hozzáadni, mire a keménységet okozó sók kiválnak. Mennyi kell bele, azt csak a víz pontos elemzése útján lehetne megállapítani. Külömben próbálja ki, hogy körülbelől 10 liter vízre egy deka szóda elég-e, vagy kell-e ennél több vagy kevesebb.

Egy napig állott vízben azért erősebb a habzás, mert a szénsavnak egy része belőle előbb elillant.

W. V.

(11.) A beküldött növényrész semmi egyéb mint a *gyilkos csomorika* (*Cicuta virosa L.*) gyöktörzse (tőkéje, rhizomája), melyet a belsejében egymás felett levő üregekről könnyű megismerni, ha hosszában átmetszük. A marha gyomrából kiszedett levelek közt volt sáslevél is, de több csomorikalevél is.

A gyilkos csomorika, illetőleg, mint azon a vidéken nevezik, *mételytorzsa*, a legmérgeesebb honi növényeink közé tartozik. A mérgező anyag benne a *cicutin* nevű alkalikus anyag, melyet a gyöktörzs, magvak és a szár s levelekből készítettek extrahálással és desztillálással.

A *cicutin* még tisztán nincs előállítva, hatása azonban erősen narkotikus ember s állatra egyaránt, magához a növényhez hasonlón. Kis mennyiségben égető gyomor-fájdalmat, hányást, szédülést, haspuffadást, csuklást, görcsöket, sőt halált is okoz. Nagyobb mennyiségétől a halál meglehetősen gyorsan következik be.

A növény az ernyősökhöz tartozik s köztük a legmérgeesebb; kivált mocsarak, nedves árkok stb. közelében található. Levelei állítólag a kapor illatára s a petrezselem ízére emlékeztetnek; különben kétszer vagy háromszor szárnyasak; levélkéi lándzsaszálasok, élesen fűrészesek s kevéssé szürkészöldek. Megdagadt, többé-kevésbé répa-alakú üreges s kevéssé zellerszerű évelő gyöktörzse a paszternákkal vagy, ha vastagabb, a zellerrel is felcserélhető. Sokan megadták már annak az árát, a midőn a víz ki-mosta zelleralakú gyöktörzset megették. A növény minden része mérges, de legmérgeesebb a gyöktörzse. Az állatok közül a szarvasmarhának s lónak nagyon ártalmas; a juh, kecske s disznó állítólag ártalom nélkül megeheti. Sokan, különösen a régiek azt írják, hogy a szarvasmarha még az olyan víztől is elpusztul (?), melyben sok csomorika terem. A növény megszáritva, vagy főve, kevésebb mérges.

Alföldünkön szórványosan elég gyakori a sík mocsaras vidékeken. Mérges volta már régen ismeretes. Sokáig azt hitték, hogy a görögök méregitala is ebből készült, melyet Szokratesszel s másokkal itattak meg. A csomorika azonban Görögországban nem tenyészik; az újabb kutatások szerint a hírhedt méregital a *foltos bürökből* (*Conium maculatum L.*) készült. Népünk is sokszor visszaélt a növény mérgevél, hiszen az alföldi népdal szerint is:

Ki az urát nem szereti

Csomorikát főzzön neki.

A mi jó öreg BARRÁ-nk szerint a csomorika mérgétől elhaltak halálának okára »a testnek felbontásakor is csak a növényeket személyesen ismerő orvostanár akadhat rá«.

»Orvosi tekintetben a bölcs orvostanár ebből hasznos gyógyszert készíthetne (a mint-hogy volt is s néhol még most is officinalis), de az a baj, hogy a növénytudományra az öt évig tartó orvostudomány tanulási pályából csak öt hónap van határozva.« (1841.) Mit szólna majd az öreg Barra, ha megtudná, hogy nem sokára az orvosnövendék öt évéből egy hónap sem fog jutni a növénytanra!

MÁGÓCSY-DIETZ SÁNDOR.

Creative Commons License Deed

Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0)

Ez a [Legal Code \(Jogi változat, vagyis a teljes licenc\)](#) szövegének közérthető nyelven megfogalmazott kivonata.

[Figyelmeztetés](#)

A következőket teheted a művel:

szabadon másolhatod, terjesztheted, bemutathatod és előadhatod a művet

származékos műveket (feldolgozásokat) hozhatsz létre

kereskedelmi célra is felhasználhatod a művet

Az alábbi feltételekkel:

Nevezd meg! — A szerző vagy a jogosult által meghatározott módon fel kell tüntetned a műhöz kapcsolódó információkat (pl. a szerző nevét vagy álnévét, a Mű címét).

Így add tovább! — Ha megváltoztatod, átalakítod, feldolgozod ezt a művet, az így létrejött alkotást csak a jelenlegivel megegyező licenc alatt terjesztheted.

Az alábbiak figyelembevételével:

Engedélyezés — A szerzői jogok tulajdonosának engedélyével bármelyik fenti feltételtől [eltérhatsz](#).

Közkinccs — Where the work or any of its elements is in the [public domain](#) under applicable law, that status is in no way affected by the license.

Más jogok — A következő jogokat a licenc semmiben nem befolyásolja:

- Your fair dealing or [fair use](#) rights, or other applicable copyright exceptions and limitations;
- A szerző [személyhez fűződő](#) jogai
- Más személyeknek a művet vagy a mű használatát érintő jogai, mint például a [személyiségi jogok](#) vagy az adatvédelmi jogok.

- **Jelzés** — Bármilyen felhasználás vagy terjesztés esetén egyértelműen jelezned kell mások felé ezen mű licencfeltételeit.